ŪKININKŲ ŪKIŲ PAJAMŲ SAMPRATOS LIETUVOS IR UŽSIENIO AUTORIŲ MOKSLINIUOSE DARBUOSE LYGINAMOJI ANALIZĖ

Mindaugas Bagurskas
Lietuvos žemės ūkio universitetas

Įvadas

Vieną iš pagrindinių ūkininkų ūkių tikslų galima apibrėžti kaip siekį gauti pakankamai pajamų, dirbant žemę, auginant augalus ir gyvulius, gaunant ir realizuojant jų produktus ar užsiimant kita veikla. Pajamos turi garantuoti normalų pragyvenimo lygį, jos turi būti didesnės negu ūkininko ūkio taupaus pragyvenimui skirtos išlaidos. Straipsnyje siekiama išanalizuoti ūkininkų ūkių pajamų koncepcijas atkreipiant dėmesį į tai, kaip pajamas traktuoja ne tik Lietuvos bet ir užsienio autoriai savo moksliniuose darbuose. Straipsnyje nagrinėjami teoriniai pajamų aspektai, apibrėžtis bei sudėtis. Lietuvoje bei užsienio literatūroje ūkininko pajamų koncepcijos traktuojamos skirtingai. Todėl yra svarbu atskleisti esamus skirtumus ir panašumus.

Tyrimo objektas – Ūkininkų ūkių pajamų samprata.

Tyrimo tikslas – Išnagrinėti ūkininkų ūkių pajamų sampratą Lietuvos ir užsienio autorių darbuose bei atlikti lyginamąją analizę.

Iškeltam tikslui pasiekti, iškelti šie **uždaviniai**:

1) Išanalizuoti ūkininkų ūkių pajamų sampratą įvairių autorių moksliniuose darbuose.
2) Atlikti ūkininkų ūkių pajamų sampratos lyginamąją analizę Lietuvos ir užsienio autorių moksliniuose darbuose.

Tyrimo metodai: Iškeltam tikslui ir uždaviniams įgyvendinti naudoti mokslinės literatūros analizės ir sintezės, palyginimo, sisteminės ir loginės analizės bei apibendrinimo metodai.

Rezultatai

Kiekvieno žmogaus pajamos apibrėžiamos kaip maksimali pajamų vertė, kurią jis gali suvartoti per savaitę, ir vis tiek tikėtis, kad jų vertė liks tokia pati savaitės pabaigoje, kiek jis turėjo jų pradžioje. – Taip pajamas 1946 metais įvardino J. Hicks. Tuo metu tai buvo viena iš pagrindinių sąvokų, apibrėžiančių pajamas. Šis teiginys kelia abejonių, nes jis netaikomas jokiam konkrečiam ekonominiam vienetui, be to jam pritaikyti konkrečius matematinius skaičiavimus beveik neįmanoma. Tačiau jis yra klasikinis bei pamatinis teiginys, todėl grynai teorine ir ekonomine prasme jis yra teisingas. Labai panašiai pajamas apibūdina ir kiti autoriai, tokie kaip Tracker (1959) bei Black (2002). Tracker kalbėdamas apie pajamų sąvoką, praplečia pajamų gavėjo sąvoką ir įvardina, jog tai kiekvieno ekonominio vieneto maksimali sukuriama išteklių vertė, kurią jis gali suvartoti per savaitę, ir vis tiek tikėtis, kad sukurta vertė liks tokia pati savaitės pabaigoje, kokią jis turėjo ją pradžioje. Remiantis Black (2002) pajamų koncepcija galima pastebėti taip pat nemažai bendro tarp Hicks (1946) bei Tracker (1959) įvardintos pajamų sampratos, nes Black (2002) taip pat įvardina, jog tai tam tikras pinigų kiekis, kuris gali būti išleistas per tam tikrą laikotarpį išlaikant galimybes palaikyti tą patį pajamų lygį ateityje. Taigi galima teigti, kad pajamų sampratos skirtumams bei panašumams daug įtakos darė tam tikru laikotarpiu vyravusios nuostatos, tačiau taip pat akivaizdu, kad pamatiniais pajamų sąvokos teiginiais remiamasi ir šiomis dienomis. Norint detaliau išnagrinėti pajamų sąvokos skirtumus skiriami ekonominis ir buhalterinis požiūriai siekiant parodyti kaip pajamos traktuojamos ekonomikos teorijoje bei kaip į jas žiūrima buhalteriniu ar matematiniu aspektu.

Pajamų samprata bei sudėtis pateikiama ir kitų užsienio autorių moksliniuose darbuose. Samuelson ir Nordhous (1989) analizuodami pajamas bei jų formas, dėmesį sukoncentruoja į dvi pagrindines pajamų formas – darbo pajamas ir pajamas iš turto – ir kiekvienai iš jų priskiria eilę formavimąsi sąlygojančių veiksnių. Tačiau, didžioji dauguma pajamas tiriančių autorių apsiriboja bendru pajamų skirtumus sąlygojančių priežasčių sąrašu. Iš esmės, tiek vienu, tiek kitu atveju įvardijamos tos pačios priežastys tik skiriasi jų išsidėstymo tvarka.

Taip pat svarbu pabrėžti, kad esama skirtumų ne tik apibrėžiant pajamų sampratą, bet ir analizuojant ūkininkų ūkių pajamų sampratos skirtumus ir panašumus. Užsienio autorių moksliniuose darbuose gausu skirtumų įvardinant ūkininkų ūkių pajamas bei galimos tam tikros interpretacijos kalbant apie pajamų sudėtį tiek ekonominiu, tiek buhalteriniu aspektu. Be to pastebimi ir akivaizdūs skirtumai pajamų koncepcijose XX a. pradžioje bei šiomis

dienomis. Pirmosios lentelės duomenys akcentuoja keletą ūkininkų ūkių pajamų sampratos skirtumų. Reikia pastebėti, kad pajamų sampratą bei skaičiavimo skirtumus lemia ne tik ekonominiai aspektai, bet ir tai ką autoriai įvardina kaip pagrindines ūkininkų ūkių pajamų sudėtines dalis.

1 lentelė. Pajamų sampratos apibrėžimai užsienio autorių moksliniuose darbuose (sudaryta autoriaus remiantis lentelėje nurodytais šaltiniais)

Metai	Autorius	Sampratos apibūdinimas
Ekonominis požiūris		
2009	Pfeiffer, L., L´opez - Feldman, A,. Taylor, J.	Ūkininko ūkio pajamos – tai pridėtinė vertė, kuri yra sukuriama dirbant žemės ūkyje ir parduodant produkciją, vykdant ne žemės ūkio veiklą, gaunant išorinių pinigų pervedimų, ar naudojantis santaupomis.
2003	Ormaz´abal, K. A.	Ūkininko pajamos - kapitalo nauda, kurį investuojama į ūkio plėtrą bei alternatyvų verslą.
2007	Hopkins, J.	Ūkininko ūkio pajamos – tai pajamos, uždirbtos žemės ūkyje, miškininkystėje, galvijų auginime ir žvejyboje; įskaitant ne žemės ūkio pajamas taip pat oficialaus ar neoficialaus darbo užmokestis bei pensija.
2005	Friedl, G.	Ūkininko ūkio pajamos yra visos pajamos, uždirbtos kaip apmokėjimas už produktyvią veiklą.
2008	OECD	Pajamos yra maksimalus kiekis įplaukų, sukurtų naudojant pagrindinius gamybos veiksnius (darbą, žemę, kapitalą), kurį ūkininko ūkis gali suvartoti, nemažindamas jo tikrosios grynos vertės bei atskaitant visus mokėjimus buhalteriniais metais.
Buhalterinis požiūris		
2000	Morehart, M. A.	Ūkio pajamos yra lygios pajamoms, kurios įgalina ūkį užmokėti jo sąskaitas - t.y., pakankamos prekių pardavimo pajamos, kad atsvertų gamybos kaštus.
1997	Goodwin, B.K.	Ūkininko ūkio pajamos susideda iš pajamų iš žemės ūkio rinkos, asmeninio kapitalo bei mažėja paskolų išmokėjimo bei bendru mokesčių dydžiu.
2005	Fabien, D.	Ūkininko ūkio pajamos – didelės apimties rinkos teikiama nauda prieš buhalterinius atskaitymus.

Galima atkreipti dėmesį į pajamų sąvokų formulavimą bei į tai, kaip yra apibrėžiama jų esmė ekonominiu aspektu: Pfeiffer, L., L´opez-Feldman, A,. Taylor, J. (2009) teigia, kad pajamos yra pridėtinė vertė, Black, J. (2002) mano, kad tai tam tikras pinigų kiekis, Ormaz´abal, K. (2003) teigia, kad tai kapitalo nauda. Buhalteriniu aspektu pajamas apibūdina Fabien (2005) teigdamas, kad tai didelės apimties rinkos teikiama nauda prieš buhalterinius atskaitymus. Šias sąvokas galima interpretuoti įvairiai, tačiau reikia akcentuoti, kad pajamos visų pirma yra maksimalus įplaukų kiekis; pajamos nebūtinai turi priklausyti nuo sukaupto kapitalo pinigine forma ar duoti naudą vien iš gamybos.

Buhalterinį požiūrį į ūkininkų ūkių pajamas pateikia Morehart (2000) teigdamas, kad ūkininko ūkio pajamos yra lygios pajamoms, kurios įgalina ūkį užmokėti jo sąskaitas - t.y., pakankamos prekių pardavimo pajamos, kad atsvertų gamybos kaštus. Reikia akcentuoti, kad tokį ūkį galima pavadinti finansiškai gyvybingu, tačiau galima pabrėžti, kad šis apibrėžimas nekalba apie grįžtamąjį ryšį. Ūkis dažnai gali išlikti metus ar net kelis, jei pajamos dengia išlaidas, ypač jei ūkininkas sugeba skolintis, gyventi iš santaupų, ar gauti pajamų iš ne žemės ūkio šaltinių. Tačiau, tokios priemonės yra tiktai laikinos. Kitaip tariant finansiškai gyvybingas ūkininko ūkis gali sukurti tik tokias pajamas, kurių pagalba būtų galima sumokėti visus mokesčius ar skolas, tačiau ūkininkas nesukuria tiek pajamų, kad išlaikytų save patį ir savo šeimą.

Analizuojant tai, kaip ūkininkų ūkių pajamas apibūdina atskiros organizacijos, reikia pasakyti, kad tiek OECD organizacija, tiek EUROSTAT, šias pajamas apibūdina pakankamai tikslai ir ne tik apibrėžia jų sąvoką, bet ir nurodo konkrečią skaičiavimo metodiką. OECD (2008) įvardina, jog ūkininkų ūkių pajamos yra maksimalus kiekis įplaukų, sukurtų naudojant pagrindinius gamybos veiksnius (darbą, žemę, kapitalą), kurį ūkininko ūkis gali suvartoti, nemažindamas jo tikrosios grynos vertės bei atskaitant visus mokėjimus buhalteriniais metais. Tuo tarpu EUROSTAT (2010) teigia, kad ūkininkų pajamos – tai maksimalus kiekis to, ką vartotojas gali suvartoti per tam tikrą laiką, nemažindamas savo turimų vertybių apimties. Taip pat pajamos apibrėžiamos kaip visa vartojimo ir sukuriamų verčių suma, per tam tikrą laikotarpį kitiems veiksniams nekintant, kadangi pajamos apibūdina tai, kas galbūt buvo suvartota ar sunaikinta. Ūkių apskaitos duomenų tinklo apibūdinimas yra šiek tiek tikslesnis, nes

orientuotas būtent į žemės ūkio sektorių įvardinant, kad konkretų pajamų gavimo būdą – naudojant darbą, žemę bei kapitalą, o Europos statistikos departamento apibrėžimas yra bendresnio pobūdžio ir gali būti pritaikytas kiek plačiau.

Lietuvių autorių darbuose gyventojų pajamos traktuojamos labai skirtingai paliečiant ekonominius bei buhalterinius aspektus: (Lazutka, 2001, Juškienė, 1997, Šileika; Blažienė, 2000, Vengrienė, 1992,) teigia, jog pajamos gali būti vertinamos kaip vienas svarbiausių gyvenimo lygio ar skurdo rodiklių; (Šileika; Tamašauskienė, 2003) mano, kad pajamos atspindi vieną iš svarbiausių aspektų vertinant bei analizuojant piniginės socialinės paramos klausimus; (Rutkauskas, 1999, Vitunskienė, 1997) teigia, kad apie pajamas galima kalbėti kaip apie pagrindinį individų asmeninių poreikių patenkinimo šaltinį. Lietuvių, kaip ir užsienio autorių darbuose, esama skirtumų traktuojant pajamas bei jų sudėtį. Tai rodo 2 lentelės duomenys:

2 lentelė. Pajamų sampratos apibrėžimai Lietuvos autorių moksliniuose darbuose (sudaryta autoriaus remiantis lentelėje nurodytais šaltiniais)

Metai	Autorius	Sampratos apibūdinimas
Ekonominis požiūris		
2006	Kriščiukaitienė, I.	Ūkininkų ūkių pajamos – tai pajamos, gautos iš žemės ūkio verslo ar individualios veiklos (tame tarpe iš individualios ne žemės ūkio veiklos), iš rentos, iš turto, socialinės išmokos.
2000	Šileika, A., Blažienė, I.	Pajamos – tai individo ar jo šeimos potencines vartojimo galimybes atspindintis rodiklis. Pajamos – tai daugiamatis šalies socialinio ekonominio išsivystymo, bei visuomenės raidos indikatorius.
2008	Ūkių veiklos rezultatai (ŪADT tyrimo duomenys)	Ūkininkų ūkių pajamos – tai piniginės ir natūrinės pajamos, gautos iš žemės ūkio gamybos. Natūrinės žemės ūkio pajamos – tai visa iš savo ūkio gauta žemės ūkio produkcija, kurią (šviežią ar perdirbtą) namų ūkis suvartojo pats.
2004	Kvedarienė, V.	Ūkininkų ūkių pajamos – tai pajamos už tradicinius žemės ūkio produktus ir viešųjų gėrybių visumos.
2005	Aleknavičienė, V.	Namų ūkio pajamos – dalis nacionalinių pajamų, sukuriamų produkcijos gamybos ir realizavimo bei paslaugų teikimo procese ir skiriamų materialiesiems ir dvasiniams visuomenės narių poreikiams tenkinti.
Buhalterinis požiūris		
2002	Verkulevičiūtė, D.	Ūkininkų ūkių pajamos – tai pajamos apibrėžiamos kaip per mokestinį laikotarpį gautas atlygis už atliktus žemės ūkio darbus bei parduotą produkciją, suteiktas ž.ū. paslaugas, už perduotas ar suteiktas teises, už parduotą ar investuotą turtą bei lėšas.
2007	Kšivickienė, D., Ribašauskienė, E.	Ūkininkų ūkių pajamos – tai visa bendrosios žemės ūkio produkcijos vertė, atėmus gamybines – materialines sąnaudas produkcijai pagaminti.
1992	Vengrienė, B.	Namų ūkių pajamos - tai tiesioginių pajamų iš gamybos veiksnių ir transferinių išmokų suma.
1999	Jakutis, A.	Namų ūkių pajamos – tai vidutinės piniginės pajamos, kurias per mėnesį gauna namų ūkis. Jos apima įplaukas pinigine išraiška: darbo užmokestį, pensijas, stipendijas, palūkanas, dividendus, pajamas iš nuomos, dovanas, laimėjimus, pašalpas ir kitas deklaruojamas bei nedeklaruojamas įplaukas.

Lietuvių autorių darbuose taip pat kaip ir užsienio autorių literatūroje esama pajamų sampratos skirtumų. Ekonominiu aspektu žvelgiant į pajamas Šileika, Blažienė (2000) teigia, kad pajamos tai individo vartojimo galimybes atspindintis rodiklis, tuo tarpu Lazutka (2001) mano, tai pagrindinis vartojimo šaltinis. Galima sutikti su šiomis nuomonėmis, nes pajamos iš tikro gali būti suprantamas kaip rodiklis, kuris suteikia galimybių ribas vartojimo srityje ir tuo pačiu visada yra vartojimo šaltinis. Tačiau reikia pastebėti, kad lietuvių autoriai labai daug dėmesio skiria pajamų sąvokos aiškinimui bei labai dažnas iš jų analizuoja namų ūkių pajamas, tačiau pasigendama detalesnės analizės, kuri būtų tiesiogiai nukreipta į ūkininkų ūkių pajamas. Žvelgiant ekonominiu aspektu Kriščiukaitienė (2006) teigia, kad ūkininkų ūkių pajamos – tai pajamos, gautos iš žemės ūkio verslo ar individualios veiklos (tame tarpe iš individualios ne žemės ūkio veiklos), iš rentos, turto, socialinės išmokos. Tuo tarpu Kvedariene (2004) į ūkininkų ūkių pajamas žvelgia kaip į pajamas už tradicinius žemės ūkio produktus ir viešųjų gėrybių visumos. Analizuojant pajamas buhalteriniu požiūriu Verkulevičiūtė (2002) akcentuoja, kad ūkininkų ūkių pajamos – tai pajamos apibrėžiamos kaip per mokestinį laikotarpį gautas atlygis už atliktus žemės ūkio darbus bei parduotą produkciją, suteiktas ž.ū. paslaugas, už perduotas ar suteiktas teises, už parduotą ar investuotą turtą bei

lėšas. Kšivickienė, Ribašauskienė (2007) mano, kad ūkininkų ūkių pajamos – tai visa bendrosios žemės ūkio produkcijos vertė, atėmus gamybines – materialines sąnaudas produkcijai pagaminti. Visi autoriai, analizuodami ūkininkų ūkių pajamas akcentuoja prekinę žemės ūkio gamybą kaip pagrindinį ūkininkų ūkių pajamų gavimo šaltinį, taip pat įvardinamos suteiktos paslaugos bei pajamos iš rentos kaip sudėtinės ūkininkų ūkių pajamų dalys. Ūkininkų ūkių pajamas akcentuoja bei aiškią skaičiavimo metodiką pateikia ūkių apskaitos duomenų tinklas (2008), kuris ūkininkų ūkių pajamas apibrėžia kaip pajamas už parduotą augalininkystės, gyvulininkystės bei kitą produkciją. Šia sąvoka yra aiškiai pabrėžiama, kad į ūkininkų ūkius žiūrima ne tik kaip į namų ūkius ir akcentuojamos tik tos pajamų sudedamosios dalys, kurios yra būdingos tik vykdant žemės ūkio veiklą.

Pagrindinė ūkininkų ūkių pajamų dalis ir yra gaunama vykdant prekinę gamybą, užsiimant augalininkyste bei gyvulininkyste. Tačiau norint gauti tikslias ūkininkų pajamas reikia apskaičiuoti tarpinį vartojimą, gamybos subsidijų ir mokesčių balansą bei nusidėvėjimą ir šiuos rodiklius atimti iš bendrosios produkcijos. Taip pat ūkininkų ūkių pajamoms reikia priskirti ir gaunamą paramą, t.y. tiesiogines išmokas, kurios atlieka ūkininkų ūkių pajamų palaikymo funkciją.

Analizuojant lietuvių autorių darbus pastebima, kad dauguma jų į ūkininkų ūkių pajamas žvelgia tik iš namų ūkių pozicijos, nes ūkininkų ūkių sąvoka taip pat gali būti nagrinėjama ir namų ūkių plotmėje, nes pajamas gali gauti ne tik iš žemės ūkio gamybos, bet ir gaudami socialines išmokas, pašalpas bei kt. Užsienio autorių darbuose aptinkama platesnė ūkininkų ūkių pajamų analizė, ji detaliau pateikiama į šias pajamas žvelgiant ne tik ekonominiu, bet ir buhalteriniu aspektais. Tą pabrėžia Hopkins (2007), Fabien (2005), bei kiti. Aiškiai pastebima tendencija, kad užsienio autorių darbai turi gilias tradicijas bei net ir šių dienų užsienio autorių darbuose aptinkamos pamatinės sąvokos bei citatos, kurios interpretuoja dar XX a. pradžios teoretikų mintis, ko nebuvo pastebėta lietuvių autorių darbuose. Taip pat reikia pasakyti, kad nepavyko aptikti lietuvių autorių mokslinių veikalų, kuriuos butų galima palyginti su Hicks (1946) bei Thacker (1959) išsakytomis mintimis apie pajamų sąvokos interpretavimą, nes laikotarpių skirtumai bei lietuvių autorių analizės pradžia panašiais klausimais yra gana dideli.

Išvados

1. Užsienio autorių moksliniuose darbuose gausu ūkininkų ūkių pajamų sampratos aiškinimų, esama nemažai panašumų bei skirtumų.
2. Ūkininkų pajamų sampratos skirtumams bei panašumams daug įtakos darė tam tikru laikotarpiu vyravusios nuostatos, tačiau taip pat akivaizdu, kad pamatiniais pajamų sąvokos teiginiais remiamasi ir šiomis dienomis.
3. Lietuvių autorių moksliniuose darbuose daug dėmesio skiriama pajamų sąvokai bei namų ūkių pajamų sampratos aiškinimui, tačiau pasigendama detalesnės ūkininkų ūkių pajamų sampratos analizės.

Literatūros sąrašas

1. ALEKNAVIČIENĖ, V. 2005. *Finansai ir kreditas*. Vilnius: Enciklopedija.
2. BAGDANAVIČIUS, J. 1999. *Ekonomikos terminai ir sąvokos*. Vilnius pedagoginis universitetas.
3. BLACK, J. 2002. *The dictionary of economics. Second edition. Glossary of Oxford*. New York: Oxford University press p. 222 – 223.
4. EUROPEAN COMMISSION. EUROSTAT. 2010. *Metadata, glossaries thesauri*. [žiūrėta 2010 m. Sausio 6d.]. Prieiga per internetą: <http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/ind ex.cfm?>
5. FABIEN, D. 2005. *Top Incomes in Germany and Switzerland. Journal of the European Economic Association*, nr. 3 (2/3), p. 412 – 421.
6. FRIEDL, G. 2005. *Incentive properties of residual income when there is an option to wait. Schmalenbach Business Review* nr. 57 (1), p. 3 – 21.
7. GOODWIN, B.K. 1997. *Farm income variability and the supply of off-farm labor. American Journal of Agricultural Economics*, nr. 79 (3), p. 880 – 887.
8. HICKS, J., 1946. *Value and Capital: An Inquiry into Some Fundamental Principles of Economic Theory, second ed. Clarendon Press*. Oxford.
9. HOPKINS, J. 2007. *Assessing Farm Household Well-Being - Beyond Farmers and Farm Income. Amber wawes,* nr. 04 (02), p. 24-26.
10. JAKUTIS, A. 1999. *Ekonomikos teorijos pagrindai*. Kaunas: Smaltija.

11. JUŠKIENĖ, D. 1997. *Skurdo problemos teoriniai aspektai. Sociologija: praeitis ir dabartis.* Tarptautinės konferencijos pranešimų medžiaga, 1 knyga. Kaunas: Technologija, p. 87 - 90.
12. KANAPICKIENĖ, R.; RUDŽIONIENĖ, K.; JEFIMOVAS B. 2008. *Finansinė apskaita.*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
13. KRIŠČIUKAITIENĖ, I. 2006. *Ekologinio ūkininkavimo perspektyvos*. Rinkotyra. Nr. 2. (32).
14. KŠIVICKIENĖ, D., RIBAŠAUSKIENĖ, E. 2007. *Ūkinės veiklos įvairinimo kaime sociologinis vertinimas*. Žemės ūkio mokslai. T.14. Priedas. P. 19-26.
15. KVEDARIENĖ, V. 2004. *Kompensacinės išmokos ūkininkaujantiems mažiau palankiose teritorijose.* Rinkotyra. Nr. 12.
16. LAZUTKA R. 2001. *Pajamos, vartojimas ir skurdas. Žmogaus socialinė raida*. Vilnius: Homo Liber.
17. MOREHART, M. 2000. *A Fair Income for Farmers?* [žiūrėta 2009 m. balandžio 10d.]. Prieiga per internetą: <http://www.ers.usda.gov/publications/agoutlook/may2000/ao271i.pdf>
18. ORGANISATION FOR ECONOMIC AND COOPERATION AND DEVELOPMENT (OECD). 2008. *The System of National Accounts. Glossary. Statistics Directorate*. p. 20.
19. ORMAZ´ABAL, K. 2003. *A Fundamental Contradiction in Keynes' Conception of Income*. Econpapers [žiūrėta 2009 m. balandžio 9d.]. Prieiga per Lit-EDT: <http://www.et.bs.ehu.es/biltoki/EPS/dt200309.pdf>
20. PFEIFFER, L., L´OPEZ-FELDMAN, A,. TAYLOR, J. 2009. *Is off-farm income reforming the farm? Evidence from Mexico. Agricultural Economics*, nr. 40 (2), p. 125-138
21. RUTKAUSKAS, A.V. 1999. *Asmeniniai finansai kaip finansų posistemis. Inžinerinė ekonomika.* Kaunas: Technologija.
22. SAMUELSON, P. A.; NORDHAUS, W. D. 1989. *Economics*. nr. 13.
23. ŠILEIKA, A., BLAŽIENĖ, I. 2000. *Lietuvos gyventojų pajamos ir skurdo problema*. *Ekonomika. Mokslo darbai*, 51, p. 136-144.
24. THACKER, R. 1959. *Income statement form and classification. Accounting Review*, nr. 37 (1), p. 51-56.
25. ŪKIŲ VEIKLOS REZULTATAI (ŪADT TYRIMO DUOMENYS) 2007. 2008. – Vilnius: Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas.
26. VAINIENĖ, R. 2005. *Ekonomikos terminų žodynas*. Vilnius: Tyto alba.
27. VENGRIENĖ, B. 1992. *Pajamos ir gyvenimo lygis.* Vilnius: Vilniaus Universiteto leidykla.
28. VERKULEVIČIŪTĖ, D. 2002. *Gyvenimo lygis Lietuvos kaime: situacija ir problemos.* Tiltai, Nr. 1
29. VITUNSKIENĖ, V. 1997. *Namų ūkio ekonomika*. Vilnius. Presvika.

Farmers farm income concepts scientific research comparative analysis by Lithuanian and foreign author's

Summary

One of the main objectives of farmers' holdings can be defined as the desire to obtain sufficient income, working the land, growing crops and livestock, receiving and disposal of their products or to another activity. Revenue is to ensure the normal standard of living, they must be more prudent than the farm household living expenditure. This article aims to analyze farmers' farm income concepts focusing on how to treat the income not only for Lithuanian and foreign authors of their scientific work. The article dealt with theoretical aspects of the income, the definition and composition. Lithuania and foreign literature, the concept of farmer's income be treated differently. It is therefore important to reveal the existing differences and similarities.

Mokslinio darbo vadovė: prof. dr. Vlada Vitunskienė (Lietuvos žemės ūkio universitetas)